

Norges veg til velstand

Ola H Grytten
Professor Dr Oecon
10.02.2016

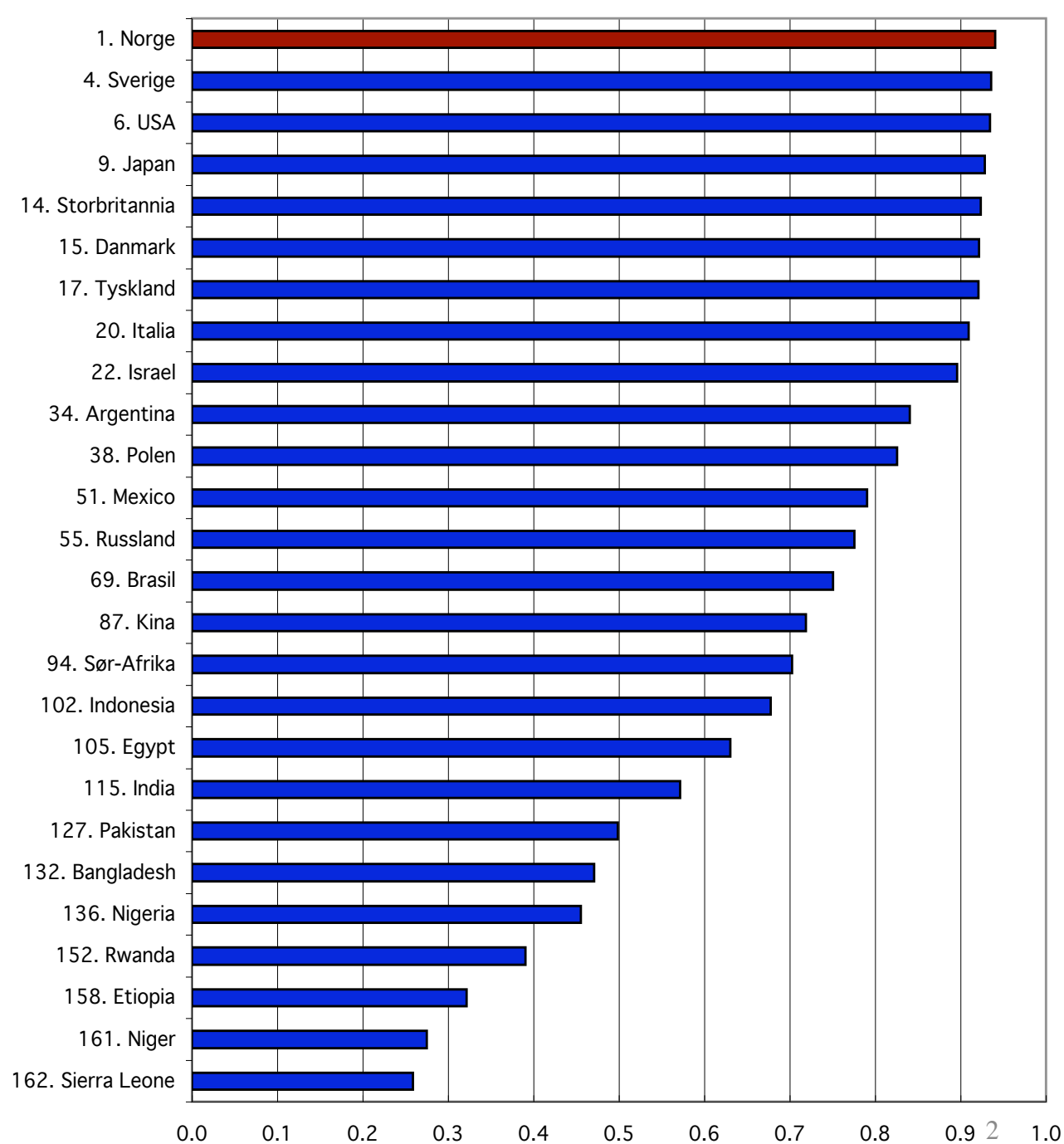
HDI 2003-2015

Geometrisk gjennomsnitt
på ranking av:

- levealder
- leseferdigheter/
forventet utdannelse
- utdannelse
- verdiskaping (BNP)

Norge på topp tolv
av fjorten siste år

- Hva har brakt oss
der?
- Når og hvordan har
det skjedd?

Sentrale spørsmål

1. Hvor velstående og økonomisk velutviklet var Norge ca 1800?
2. Hvor velstående er vi i dag?
3. Hva har gitt oss den velstanden vi har i dag?
4. Hvordan har utviklingen frem til i dag foregått?

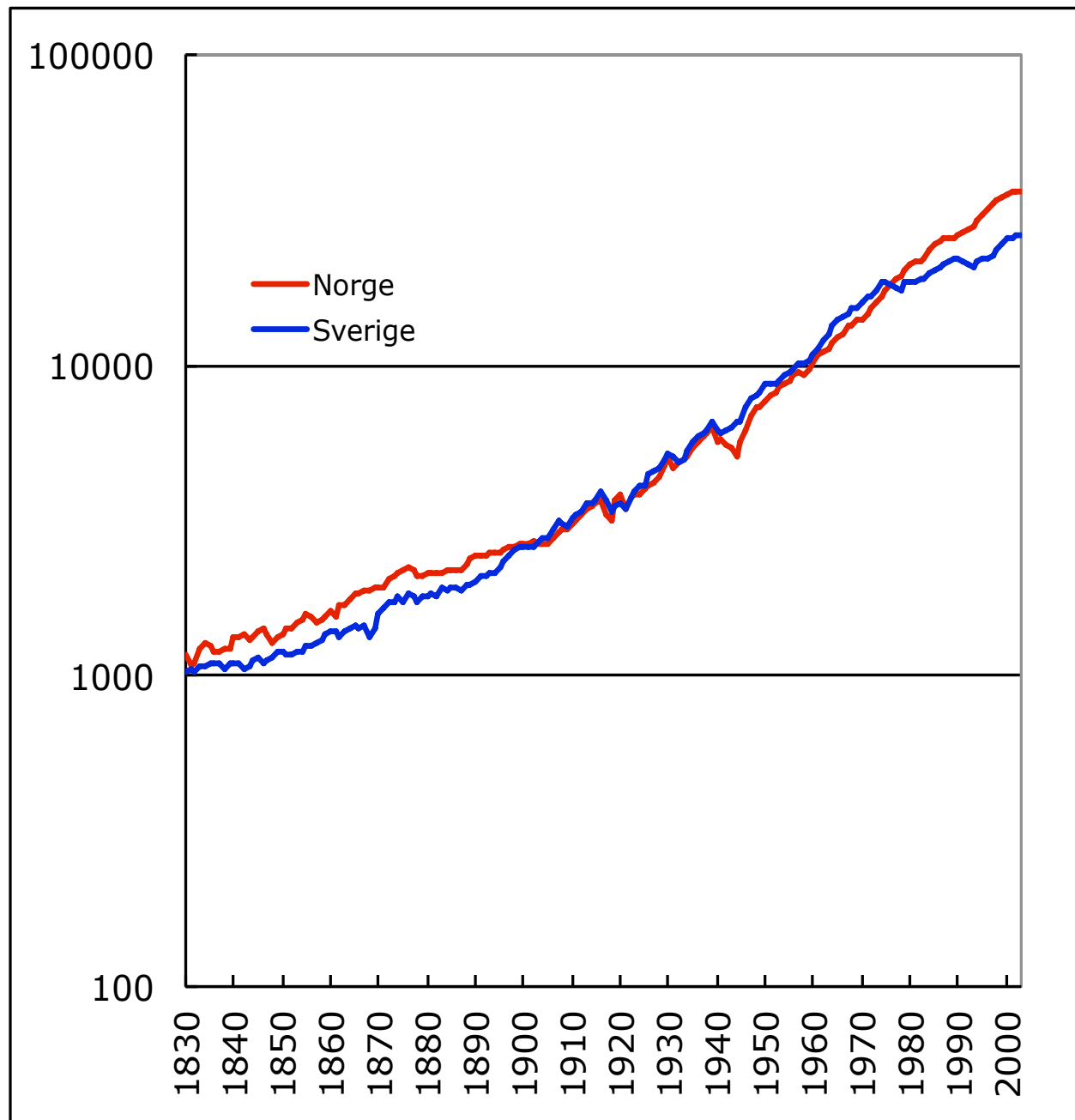
Antakelser om norsk velstand

- Norge et av verdens fattigste land på 1800-tallet
- Norge er blitt et av verdens rikeste land pga den nordiske modellen i løpet av det 20. århundret
- Norge opplevde enorme kriser i mellomkrigstiden, særlig i 1930-årene
- Norge hadde unik vekst under planøkonomien 1950-1980
- Proteksjonisme muliggjorde vekst tidlig på 1900-tallet
- Petroleumsinntektene har gjort oss til verdens rikeste land

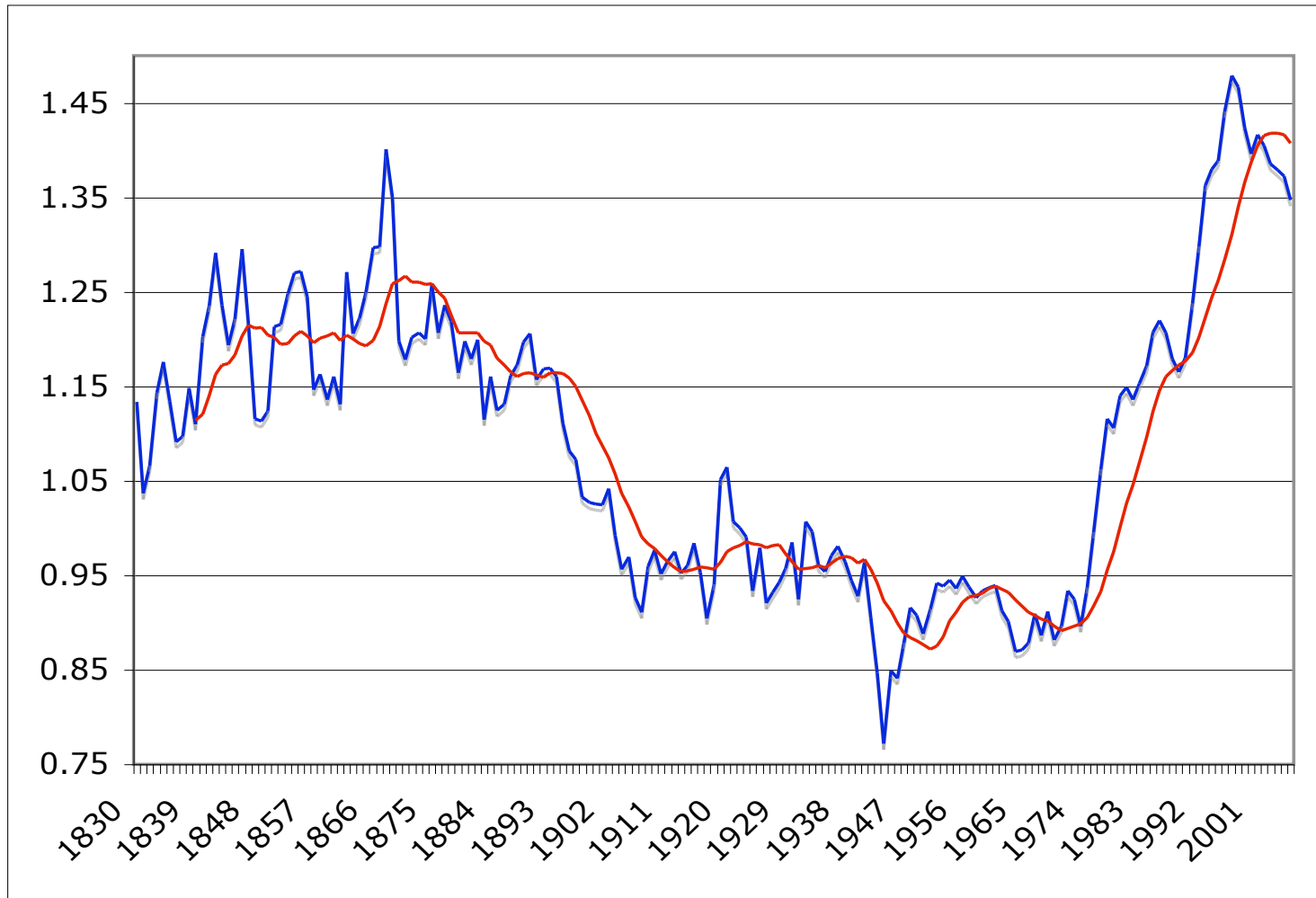
Hva er myter – hva er fakta?

Norges BNP/c i forhold til Sveriges i US\$-2010 PPP

Norge var
relativt
velstående
allerede
på 1800-tallet

GDP/c NOR:SWE 1830-2010

Produksjonsfaktorene

$$(1) \quad Y = F(C, L, N) + R$$

$$(2) \quad Y = F((C + N), L) + R$$

Forutsetter

N delmengde av C

$$(3) \quad Y = F(C, L) + R$$

Produksjonsfaktorenes bidrag til økonomisk vekst

	Arbeid	Kapital inkl naturressurser	Produktivitet
1830-1900	30%	30%	40%
1900-1950	23%	32%	45%
1950-2015	18%	22%	60%
1830-2015	23%	27%	50%

Strukturendringer

År	Primærsektor	Sekundærsektor	Tertiærsektor
1835	45	15	40
1900	23	24	53
2010	4	34	62

PROSENTANDEL AV VERDISKAPING

Strukturendringer

År	Primærsektor	Sekundærsektor	Tertiærsektor
1835	69	7	24
1900	41	26	33
2010	3	22	75

PROSENTVIS ANDEL AV SYSSELSETTING

Valutagave

- Norge har blitt rik på eksport av råvarer
- Sjeldent at valutagaver fører til velstand
- Råvareeksportører forblir ofte i fattigdom
- Norge et unntak
- Kan mentalitet og institusjoner forklare noe?
- Kan internasjonalisering forklare noe

Oppsummerende

- 1. Norge var et middels velstående vesteuropeisk land tidlig på 1800-tallet*
- 2. Meget sterk vekst 1842-1875*
- 3. Veksten var råvarebasert og knyttet til skipsfart*
- 4. Total faktorproduktivitet viktigste bidrag til vekst*
- 5. Petroleum gjorde Norge til et av verdens rikeste land de siste tiår av det tyvende århundre*
- 6. Mentalitet, stabile rammevilkår, internasjonalisering, naturressurser og nærhet til havet har vært avgjørende for Norges velstand*
- 7. Det barske klimaet og topografien har tvunget frem vekstløsninger*